

Bărbătii, cări și au propus a forma nouă partidă a poporului, condamnă rațiunil dovedit de nefolositorul să sistemului după grupe. Statistica nu se poate delătura așa de ușor, cifrele populației nu le poate sterge omul cu paragrafii unei ordinăriuni de alegeri și după disa unui adânc politic nu se pot considera de factori decisivi într-un stat cei puși de constituție ca atari ci aceia cari în adevăr sunt factori decisivi prin însemnatatea lor internă. Si astfel o politică care cu privire la însemnatatea miscării în provinciile ostice și sudice vecine cu noi nu vrea se recunoască și se consideră pe slavii de factori puternici este astăzi de nematură, și poate se producă atât de pericole în lumea germană și română, incât trebuie se i se opunem cu toată rezoluția. Se infelge că nu din simpatie pentru cehi și sloveni s'a exprimat Bismarck contra ori cărei supremație națională în Austria, ci din considerație către imperiul german, condus de densus.

Si totuși pe lungă disproportia numerică cum va putea fi germanul conducătoriu?

Respondem: prin înțeleaptă și folositoare exploatare a superiorităței sale. La votarea în parlamente ce e drept decide majoritatea, însă votarea și rezultatul intervinerei a căpătă oameni, prin înțelepicină, spiritul și puterea de voință a bărbătailor chehăi. Si o privire asupra senatului imperial ajunge, ca se ne convingem că seminția germanilor austriaci are mai multe capacăți printre reprezentanții sei decât celelalte naționalități toate la olaltă. Rola de conducători le compete deci germanilor, și va și fi a lor, indată ce germanul cunoscând adevărată individualitate de stat a Austriei va sci insufla celor chiemăti la conducere convingerea, că un conducător înțeleaptă și cu bunăvoieță nu trebuie se promoveze numai interesele sale, ci și ale altora. Cu forță pofti domni numai asupra celor renitenți și conduce pofti numai pre aceia, cărora le-ai însuflat incredere, și cări voiesc și urmează.

Ce privesc missiunea noastră culturală, suntem da acord cu partida constituțională, că limba germană, care de secoli are deje sacriserii mânoas, și în care sunt depuse bogățile literare aproape a tuturor națiunilor, este cel mai puternic vehicul cultural în Austria. Si parerile dîferă într'atât că precănd bărbătii din partida constituțională întrebunță idiomul german în scola și în oficiu, o consideră de o impiedicare a missiunii civilizaționale a noastre în Austria și pentru aceea aplicarea ei ca limbă de invetățim în scolele

medie și în instituții mai înalte, și introduceea ei în administrația statului o impiedică, sau dacă nu o primeste cu resens și șovăre, pe atunci bărbătii partidei poporale germane și au propus a privi ca un act al ecuației, dacă întrebunță idiomul german nu i se vor pune alte margini în Austria, decât cele inevitabile preținse de invetățimul public în scole și de postulatul oficiului în stat. Da ei în desvoltarea mai înaltă a idiomului național nu privesc numai un drept legitim al naționalităților, ci chiar un interes austriac, căci desconsiderarea basatelor dorințe naționale impinge pe slavii noștri în brațele panslavismului, periculose pentru întreagă Europa apusănă.

După părere noastră noi 8 milioane de germani trebuie să ne remigram numai la assimilarea spirituală a negermanilor, trebuie să-i apropiem de noi prin cultură și prin omorore, ci prin dezvoltarea idiomului lor național, căci și peste putință se absorbim 14 milioane de negermani. Noi vom ca limba germană să influențeze în mod civilizațior asupra limbii naționalităților, precum a influențat greaca și latina asupra națiunilor Europei, a căror idiome prin limbile clasice nu s'au adus la periere ci din contră, s'au ridicat și s'au dezvoltat. Era o vreme când limbile moderne erau eschise mai ales din instițutele de invetățim mai înalte și îcolele și din viață publică. Si chiar noi cei mai în vîrstă scim că la universalitatea de aici ni se propunea în limbă latină o mare parte dintre obiectele de invetățim; însă dezvoltându-se tot mai tare consciinția națională, au ajuns lumea la convingerea, că idiomele naționale nu vor ajunge bărbătia și demnitatea, nu bogata și strălucoare completă fără de a fi dominoare în toate institutele de invetățim, fără de a fi stăpâne în toate ramurile științei, și fără de aplicarea lor în viață practică, pentru aceea cu și făt introduce preutindinea în scole și în oficii. Latina a început de a mai fi limbă de propunere, s'a susținut însă ca obiect de invetățim și astfel cultura popoarelor s'a dezvoltat pe două căi și a ajuns la culmea înălțimii de astăzi.

Si în adevăr pe lungă căstigul idiomului modern limbile clasice n'au pierdut nimic din măreția lor influență. Siliștii partidei poporului se fie îndreptate într'acolo, ca limba germană să-i împlinească rolul civilizațoricu nu în contul ci în favorul și prelungă dezvoltarea idiomelor naționale în Austria. Idiomul german se fie obiect principal de invetățim în toate scolele din Austria, limba de propu-

nere însă numai acolo, unde idiomul terei nu este ajuns și numai până când idiomul terei îl poate înlocui, ajungând calificarea recerută. Astfel vom conduce naționalitățile, cari ne vor urma cu bunăvoie, și idiomul lor pe calea culturii, și limbă noastră, care pe cătă vreme persecutată și scurta pre celelalte limbi în drepturile lor, era respusă pînă, acumă ca amică conducătoare va fi simpatică populației noastre, și populațiea tot mai mult se va apropia de năvărurile și obiceiurile germane în zugătu, va simți și se va strădui nemțesc. Tot asemenea deschidem porțile statului pentru limba națiunilor precăt numai nepermite interesul oficiului public și necesitatea conducerii centrale.

Ca se vă arăt, stimării ascultătorii ce mare contingent ocupă și astăzi în stat limba germană și fără forță prin lege, numai simplu prin însemnatatea ei interne, vă vom înșira următoarele:

Limbă noastră maternă fără nicio forță prin lege domină în trei ministerii sub a căror scut stau afacerile publice din ambele jumătăți ale Monarchiei și a de căzătorie în ministerul de externe, în cel de răsboiu și în cel de finanțe, mai departe în toate ministeriile din jumătatea vestică. Pe lungă acestea ea este limba de consultări și legislativă în parlament, limba de comandă la armată, limba mijlocitoare întreapăroape toate oficiile provinciale și regimul imperial.

Toți oficialii statului trebuie se priceapă în limba germană în vorbire și scriere. Mai departe limba noastră este exclusiv în întrebunțare la toate institutele centrale de arte și științe, pentru regularea circulației banilor și menținerea credinților. Se mai compută la toate acestea că dynastia și metropolea sunt germane că jurnalele din rezidență prin înțela comunicatorelor, interesantul și bogatul lor cuprins sunt lățite prin toate locurile monarhiei, că în industria și comerciul condiționează un mediu comunicativ cunoscut de toți, și acesta și limba germană, dacă, le compută toate acestea mi vîță permite să constată că limba noastră se bucură de mari avantajele căstigătoare prin forța legii, ci prin puterea ei, ca limbă de cultură, și mi vîță se constată mare nevoie ce este a stoare acestei limbi prin forță legii favoruri care nu-i aduc ei nici un folos, aduc însă imense pagube celorlalte limbi și prin aceasta se sădesc în inimile cetățenilor neîndestulare și ură.

(Va urma)

eschlamat. „Doamne! colo s'au jinot un sinod aproape 600 de oameni în bună armonie? (2) eari cu 15—20 însuși nu se poate ţine. Colo s'au încreat mult? (2) eari aici nimic“.

De aci mergând în urma străinilor ce stănușera la biserică, între descrierile lor despectuoase despre poporul român și insultele ce le atribuiau acestui — înțelește că vor merge la ceva Seculă pentru o sligovită bună, me dusă și eu întrâind în acea idee că dacă Crăciun mă păcăli — nu voi fi păcălit aci; căci judecând după nume, Secula trebuie se fie român; dar și aci devințea asemenea păcălit, căci și acesta și jidan.

De aici m'am dus la oșpetărie mare unde mi era căruță și facu prânzul.

Nu mult după ce m'impărtești cu această bucată, deși căldura era mare și incomoda, desclint pentru oameni sănghioși cum însuși sunt — îmi lusi timp de a m'preumbule puțințel ca să-mi căstigă conșința și despre topografia acestui Opid.

Umblând în stânga și în dreapta

me pomenii în drumul de țeară ce vine despre Arad și tine spre Nadloc. Căt ar fi de bine să numeresc o trafică pe aici ca să-mi cumpăr sugară de drum! Țiceam în cumpărătura mea pe lungă mine un jude și o jude și îi întreb despre trafică, de cări priim răspunsul, ba este domule! aici la tâcuța și birt, dar tine și sugări! Haha! îmi dîse înimă: tâcuța și esprimări românești, aceasta trebuie să fie român; întra în trafică, ceru negoții și numai dic alta decât numer paralele. Într-acacea vine o nație și dico cătră traficant, tâcuța să-mi dai o litră de răchiă, earl el neputându-dai căci conversa cu mine văden-dum străin, și respondă „dute la măincuță că ți și da ea“. Nație earl îi reflectează, măincuță nu în birt. Facumi cruce găndesc în mine, oare și acesta și jidan? căci vorbele îl recomandă cu atare; „îi voi întreba, ce și facu, earl el mi respondă că-i jidan, însă poporul român îl numesce așa de mai mulți ani din simpatia ce o are cătră densus, earl pe muerea o numesce măincuță.

Venind spre oșpetărie mare con-vin eu doi oameni, români, cari se păsește și fi fruntași în acast opid, pe care lii întreb, cum de pe jiduan acesta, ei li il numesc tâcuță? Ei îmi răspund: „așa! earl arăcea sa datează cam de 12 ani, cănd, venind acest jiduan aici ca om sărac care n-a vea nimic nu vinea alt negoț decât cu crucerii, și apoi cănd nația îi dicoa: dăm jupâna magina de la crucerii ori palard de 5, el lii replica: daio dic tâcuță lui, earl ea: da eu dic măincuță lui. Cu aceste expresioni el a atras și atrage și astăzi pe plugari cătră el și cătră birtul lui cu care lin-gușiri și-a căscigat o casă destul de mare“.

Dar pe celalalt cum de l numiți Crăciun? mai întrebai pe acești oameni. Cu aceasta nu putem servi domnul meu „mi qiseră ei, atâta seim că și unul și altul sub acest nume sunt cu-noscuți și înaintea streinilor“.

Dar al III-lea cum de l Secula? că acesta e nume român! Nici cu aceasta nu putem servi „mi respon-

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Vienna, în 15/27 Iulie 1882. Desbinânduse Bucovina de Moldova și alăturându-se la Austria în a. 1777, mulți boeri, cu o bună parte de tărani, au părăsit țara și vândându-si moșienele cui a putut și cum au putut sau așezat în teara mai că Moldova. Vedetă! acesta și prinul, dară largul pas de instrâinare a averii fonciare române în Bucovina; căci parte a tărani, de și au fugit, pământurile părăsite nu le au vîndut, ci le-au lăsat neamurilor lor,

Pasul acest funest pentru avere română a fost efectul friciei de dominianța străină și frica între boeri a fost în adevărătă de mare, că regimul austriac ca să-și dea aerul de regim bland și acomodativ, a trebuit mult se umble până ce-lă căstigăt pre boerul Balș ca să figureze numele în administrația militară, ce fu introdus în Bucovina. Sovenirea dureroasă de instrâinare aceasta de pînă în viu tetea dea, când mărginile noastre sunt deosebite în mină și înțelepță în stradă, ce sau numit acum de curând din simț patriotic: strada lui Enzenberg, strada lui Splein etc. în amintirea primilor administratori militari ai Austriei în Bucovina.

Căci boeri au mai rămas în țeară său și în bine până la a. 1848. Această an, cu schimbările lui, i-au suprins și pe densusi, găsindu-i cu totul negata pentru nouă ordine de lucruri; desădăcându-se boerscui, ei au rămas deodată fără de veniturile și fără de tot lucru cel având dela suditul lor. Părți mari de moșie au trebuit să rămână nelucrate multi ani după olăta, prin urmare fără să aducă vr'un folos. Astă impreguriare că și deprinderile de mai înainte, de a trăi din ușor, tot în plin în tăt manigăi casei, i-a făcut să contragă din ce în ce tot mai mult și mai mari datorii. Ceea ce faceau tărani abia în timpul mai nou adecăt că luau bani dela bancherii rușii galiciani, ca se astupe datorurile la jidani cămătarii, boeri începuse a face încă între anii 50 și 60 la bancherii națională de aici și la fondul religios gr. or. din Bucovina, care era pe atunci incă activ. Dară urmărease datorilor îngrosate fu, că boerii au prins a vinde moșile mai mari cu elocarea elocarea escedentalui în alte negoațe, cădătă nesigură.

Lucru mai curios au fost însă, că mulți dintr-însi, deși erau impreguriarile atât de nefavorabile, s'au fost apucat a face palaturi pe moșii care din care la loc și după model

seră acești oameni! cari se vedea plini de omenie.

Cu Crăciun, Secula, tâcuță și măincuță și cu disolvarea sinodului parochial în memoria la 4 oare d. m. părăsi aceasta comună (mai nainte era Opid?) și trecând Mureșul în Banat nu me opri până Secușigiu. Aici am esperiat cortegiul pentru alegerea de notarul comunale. Aici sunt 3 preoți români și au format 3 partiile; și credibile că va învingea preotul Bogma cu una dintre aceste partiile despre care se scie că va păși cu ungur înțea poporului alegători.

Dacă Secușigiu nu se vor concentra ca se și aleagă un român și încă verde de notarul, ii va ajunge blestemul străinilor nostri care lău aruncat în față aceluia fi neascutitorul al nației, care aspiră la degenerare. Acesta am spus și Sensenigilor, cu aceasta ocazie a călătoriei mele spre Banat, de aci am plecat prin Vîngă la Timișoara unde me sfu de prezent.

După.

mai fantastic, încât palaturile gătinu-se de facut, au îngrijit moșile și s'au dus cu moșii cu tot eark și în mână strâină. În adovăr și dureros a spune această combinație fatală.

O cauză însemnată de înstrîinare a fost și mai este încă cizătorie amestecată; și de regulă ai noștri prin că sătoria aceasta n'au căstigat, ci au perduț tot deauna. Ca se demestru această, și puțe aduce foarte multe exemple, încât săr mira, ba poate să spări chiar boerii insinuă.

Acestea sunt cauzele principale ale instrîinării averii fonciare românescă prin boierimile bucovinene. La aceasta a mai conlucrat însă și nesec cause secundare, cum e comoditatea impreună cu lăsarea trebilor în scirea strâină, bravura, jocul de cărti, banchetele dese, mania de călătorii în strâinătate, dărmica nescotită. Anume am avă astăzi, pe legea mea! o avere națională foarte considerabilă, dacă am puté adună tot înapoi, ce au dat boerii noștri, cu mână largă, la instituțile străine din teară și de peste hotarele ţării.

Vedeți! aşa se explică, de ce în lista de alegeri pentru dietă figurează în diua de adăt de multe nume străine.

Intrămase-va eară bisericea noastră? Redobândirea vom pre dinsa toată și printre însă avearea română strămoșească? Eată întrebări, la care ea însăși e chemată în rândul prim de se respondă. Banca filială însă, ce s'a inaugurat acum de curând în Cernăuți, de se și speră, nu va aduce folosele elementului român, pentru că cel străin e prea amestecat întrisa. Din contră susțin, că dacă adătul urmări institute ori de ce mână ar fi să urdăm numai curat național, fără întrevirene și concursul străinilor, care totdeauna își cauta folosul propriu: dacă ne vom ridica odată, ne vom ridica numai cu puterile și cu munca noastră proprie.

Serisori din Rusia.

Corespondență particulară a „Telegrafului”

Petersburg, 4 Iuliu

Genealogia casei Romanoff, tipărită din Arhivul comitetului executiv — Iurievskala și fiul ei Cogo. — Comitele Ignatieff și intriga ei, „Sviajata Drujina” (ștântă alianță) și aduineea ei, — Prințul Adlerberg și apărarea sa pe orizont. — O proclamație a nihilistilor. — Încoronarea secretă. — Scrisoarea secretă a Tarului către Wilhelm.

Am fost absent din capitală; am făcut o călătorie la Dunaburg pentru nicio afaceri personale. Sosii numai adă și mă grăbesc să vă trimite un document foarte curios. Este genealogia casei domnitoare actuale a imperiului, tipărită din ordinul misteriosului comitet executiv al guvernului clandestin. O notă din partea redacțiunii diarului „Narodnaja Wolja” tipărită în capul acestui document curios, declară că aceasta genealogie a fost înmănuată de insuși Ignatieff Tarului în ajunul plecării sale din capitală, care i-a declarat că această ocasie, că a posedat din partea unei partide a societății uilistile, ai cărei membri se află actualmente în mânile justiției; acest partid, despărțindu-se de demagogii, să a constituit cu deservirile isolat și are de programă proclamarea fului principesei Iurievskala de Tar legitimat al Rusiei, dând în același timp imperiului o constituție foarte liberală.

Genealogia tipărită de către acest partid și aprobată de organul partidei revoluționare întregi, voiese a proba că familia actuală a lui Romanoff și trage sorgintea sa din guta germană, pe cănd familia Iurievskala este slavă și strămoșul ei a și dominat deja la Moscova. Partidul minorului său din principesei Iurievskala declară că, după abdicarea familiei Romanoff de bunăvoie, aceasta familie va păstra avuția

sa fară însă a compta palaturile imperiale și juvaerurile familiei domitorice, care sunt proprietatea statului.

Acest document un ingrozitor pe biul Tar, care crede posibil a perde tronul strămoșesc. Un batalion întreg de spioni încunună pe biata nevinovată pănu acum, principesa Iurievskala care s'a întors din strâinătate; se dice că comitele Voronoff Daskoff propuse un plan de a fura pe sfil principesei, Gogo, (un băiat de 11 ani) și chiar că al otrăvi, aruncând această crimă asupra nihilistilor; se dice că planul a și fost pus în execuție, însă printre întempleri oare-care el n'a isbutit.

Fricosul împărat, sub impresiunea amenințărilor ce i se fac pe fiecare-dă, a ordonat să se ia dela principesa Iurievskala decorația sa Sf. Ecaterina dată principesei de către tatăl său și care pănu acum nu se poartă de către marele ducesc din casa Romanoff. Aceasta disposiție facă ca partidul mic al principesei se strige sus și tare, că influența sa asupra imperiului cresce din dă în dă. Tarul crede că toată această istorie este exploatață de revoluționari, care se folosesc de existența cam echivocă a fiului ilegitim al reprezentantului împărat, născut din le gătușă cu principesa Dolgorukoff care de sigur că dă mulți bani nihilistilor. În ceea ce privește presupunerea cea dântău o crede justă, însă pentru cea dea două sunt sigur că este falsă. Comitele Ignatieff, care a înmănuiat genealogia tipărită Tarului, avea de scop să-i dea ca ultima rată trebuința neînlăturabilă de a lăpăstra ca ministru de interne. Dar val! nici aceasta nu i-a servit la nimic.

Unicul lucru ce a rămas din activitatea febrilă a acestui ministru este spionajul organizat pe o scară foarte înținsă, așa că această plantă exotică în momentul de față a ajuns în fine la apogeul ei. În toate dar absolut toate cercurile societății, chiar începând de la palat, fie-și care spionează pe vecinul său, bănuind sau de spion sau de nihilist. Însă fiind că și unii și alții aparțin unor organizații secrete, bieții oameni să simt în absolut neputință de a constata lucrul, așa de contrarul priu sine.

În sfînta alianță, în renomata „Sviajata Drujina” membrii să recruteze prin silă, în casă dacă cine-va refuză de a intra în aceste batalioane de sfînti apărători ai persoanei imperiale, apoi el să declară de suspect și viața sa din acest moment devine nesigură.

Chiar funcționarii înalți ai imperiului nu mai îndrănesc să corespundă cu familiile lor, care se află în momentul de față în general prete grație la băi, prin simpla cau de poșta și trimiț scrisorile lor „cu ocazie”, așa că alături cu poșta pleacă o sumă de scrisori prin voiajari, care se duc la băi.

În momentul de față obiectul de căpetenie al urmărilor sfîntei alianțe sunt orașele Londra, unde trăiesc refugiații politici, principale Petru Kratopkin, Parisul unde se află mulți refugiați ruși, Nizza, unde dirigă urmărețul principale Lévy Cociubei în persoană și vecinul cuib al emigranților din toate statele, frumosul oraș Geneva, unde se află poliție de urmărire este principale Lobanoff-Rostowsky. Dilele din urmă, după spusele diarului „Narodnaja Wolja”, a plecat spre Elveția și comitele řlavoff pentru a avea la Berna o întrevadere cu vestitul agent secret al Rusiei, un anume Mein, care cum se aude voiese a demisiona și a părăsi Europa, fiind amenințat de poliția nihilistilor, care i-a dat un termen pentru a părăsi postul său.

O nouătate, pe care vă o să subtoată rezerva, și pe care o înregistrez numai ca un sgomot ce se află răspândit prin capitală. Se vorbesc că

în coronație este hotărâtă de că incoronarea se va face la Costroma și în Vladimir de pe rîul Cleasima. Aceasta rezoluție a fost luată de familia imperială, care crede oportun să fiească odată cu incoronarea. Planul adoptat se ține secret, și singura curte germană se aflată avisată despre această otărire printre scrisoare autografa a tarului, al cărei text a fost foarteabil compus de comitele Adlerberg.

Se dice că aceasta scrisoare către împăratul Wilhelm a fost o pătră de încercare pentru oamenii noștri de stat. Tarul sa adresat, pentru a compuna scrisoarea delicată, la mai mulți din intimii săi, însă nici unul n'a isbutit a satisface gustul împăratului, care după ce puse mâna pe textul scris de Adlerberg a fost așa de multămat, că i-a strins mâna și cînd:

A! ce păcat că toți oamenii cu minte din Rusia au nume germane.

Frumos compliment pentru gînta rusă, și dacă faptul este neadverat apoi nu pot decât a dice că se nō e vero, e ben trovato. Printre toate că se povestesc actualimente despre curțișani un ce semnificativ este de notat, acela că numele lui Adlerberg apare eară pe orizont; influența acestei familii germane, cum se înțelege, a fost multă și a devenit chiar a familiei împăratului Alexandru al II. care fac multe greșeli tocmai din cauza statulor primite dela familia Adlerberg.

Finesc această corespondință prin a vă de următoare proclamație ce s'a învit alătării în capitală. Vă dau ca un document curios.

„Oamenii onesti, ne mai putînd suporta desfrâul și imoralitatea despotismului, sunt forțati să se înrolă în partidul său numit al nihilistilor: aceasta probează, că morală și ordinea și din partea revoluțunei, pe când din partea guvernului rămâne trecutul putred și care nu mai are mult timp de trăit.

„Junime, bărbații, bărbați și femei, avuți și săraci, militari și civili, muncitori și burgesi, oameni cu carte și ignoranți — toți se pun sub partea drapelului arborat de revoluție!

„Toți aceia pentru care este scumpă justiția înjunghiată, demnitatea umană calcată în picioare — consider lupta începută de sfântă, de mîntuire!

„Acesta luptă nu este o luptă de castă, de sectă, nu este propaganda unor interese particulare, ci din contră o luptă sfântă pentru menținerea patriei.

„Când reprezentanții din toate straturile sociale se unesc într-o singură cugetare, într-o singură gîntă apoi opera pentru care ei se luptă este de sigur o cauză dreaptă și victoria e sigură.

„Lupta contra despotismului feroc este dreptul și datoria unui popor asuprit și întrebuintarea violenței se legitimează pentru că se apropie patria de dinaști măntuire.

„Învingă de ați, vor fi triunfatorii de mână, pentru că credința și mărășește într-o credință și într-o spinoasă spre răsfad.

„Înță odată ne adresăm cătră societatea intelligentă a imperiului, cheamă-o la noi, în rîndurile noastre. Veniti toți, că dină măntuirei se apropie și cei cari nu vor fi cu noi, vor fi încontra noastră.

Comitetul executiv.

20 Iunie, St. Petersburg

Comitele Ignatieff a sosit eară în capitală, el trăiesc foarte solitar, un cerc restrins de amici intimi frecuently palatul său. Se dice că moartea lui Scobelev l'a facut să părăsească moșia sa, unde el se credea în primejdie. Pentru ce?

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Nyiregyháza, 29 Iulie 1882.

Egyetértes". Delinquentii din afacerea dela Tisza-Eszlár au fost condusi adă la 7 ore seara unul căte unul înaintea judeului investigător și în prezența apărătorului lor Funták resp. Ignatie Hermann li s'a publicat decisiunea judeului inv. Bary, ca în contra lor s'a dispus investigație specială pentru omor, participare la omor și părtinire de crimă, 10 săni acuzați pentru omor, 7 pentru părtinire de crimă, și 3 s'a eliberat. Special: Pentru omorarea Esterei Solymosi sunt puși sub investigație și detinuți în temniță hahamii: Solomon Schwarz din Eszlar, Leopold Braun din Teglás, Abram Buchman din Tarcal, și Emanuel Taub din Polgára.

Pentru participare la omor sunt detinuți și puși sub investigație, Iosif Scharf, levit, nevastă lui Madame Iosif Scharf, Lazar Weiszstein Samoil Lustig și Adolf Iminger. Toți s-au mulțămit cu decisiunea judeului. Apărătorii nu vor apela.

În sensul §§. 374 și 376 se vor pună sub cercetare pentru părtinirea crimei personale, cari au înscenat afacerea cu falsul cadavr dela Dada al Esteriei Solymosi, spre a zădărnicii și a induce în eroare pe judecători. Si anume: vîlăvă după sămul Klein, Hermann Rosenberg, Martin Gross, Ignatie Klein, mai departe plătușa jidani din Marmaria David Herschko, Mateiu Ignatie și Iankel Smilovici. Toți reîmân în închisoare. E probabil că apărătorii vor apela contra detinerei acestora închisoare. Eprobabil că apărătorii vor apela contra detinerei lui Martin Gross.

Sau eliberat neguțătorul jidan din Tokaj Mauritius Wider și jidani prinși mai pe urmă în Marmația Acel Vogel și Nissan Mendelovicu. Aceasta încă mână și vor recăștiga libertatea dacă nu va apela procurorul de stat, care astăzi nu este acasă. Wider a fost puși sub cercetare pentru 50 de fl. prețul unui plus, care a dus cadavrul fals la Dada. Si deorece se poate că el n'a scutit de ce proveniență sunt acei bani, s'a sistat de cercetarea asupra lui.

Decisiunea judeului e susținută cu multe motive. Decisiunea sa publicat fără să fie singură, escortată la prin piață a provocat mare mulțime de oameni.

Nyiregyháza 29 Iulie.

Judele invest Bary nici la investigație specială nu va permite apărătorilor esaminarea scriptelor — protocolului de investigație, ci numai după ce vinorăii vor fi puși sub accusa.

(Budapesti Hirlap*)

Nyiregyháza 29 Iulie

Schwarz și Scharf au adresat judeului de investigație rugăre, ca el să căstige pe cale oficială opinia creștinilor celor mai competenți în teologie și dogmatica evreilor, că adeca după cunoștințele, școală și cunoștință lor se poate să se închiupui cumăcrima crima dela Tisza-Eszlár sa fi din motiv și spre scopuri rituale. Judele de investigație le-a spus că asupra îndreptățirei acestei rugări va decide numai după încheierea investigației, i-a provocat însă că dacă ei neagă caracterul ritual al crimei, reconoscă că el putin că crima e comis de ei. Ei însă neagă categoric ca dinși ai comis crima, și — lucru mare — care să sunt toți înțeleși căci la toate dovejile produse, răspuns că ei sunt nevinovați; probele sunt nevalide, ca purcesc din ură religioasă.

Consonanță dintre cererea lui Scharf și Schwarz era cam bătătoare la ochi, și se susținea că au fost puși la cale prin influență din afară, în urmă care judele de investigație s'a adresat procurorului de stat se certează nu s'a trimis oare vre-o scrisoare

la ceiprinsi, și investigația improvisată la moment a dat rezultatul dorit; să constatăt adecăt că Mercuri după prânz printre schimburile duse lui Scharf s'a strucrare o scrisoare, din 7 renduri cutesă în gulerul cămășei în care a fost instrucția privitoare la cerere înaintată de ei procurorului. Ephraim Lazmann jiduan care a dus schimburile este de la Mercuri seara (Iulie 27) prins. Observ că scrisoarea era cu litere germane-hebreice, și că ea acuma este în mânile judeului de investigație.

Voci din publice.

Silit a mă strâmuta la Brașov prin urmare a părăsi Sibiul, unde m'am aflat atât de bine în curs de 12 ani, unde am fost întâmpinat cu un bunăvoieță și simpatie pentru mine prea măgulitoare și totdeauna neuitată, — dic prin aceasta remasă bun tuturor prea estim. P. T. cunoscuți și prea iubitorii amici și-i rog se-mi păstreze și pe viitor aceeași bunăvoieță, simpatia și amicitia.

Petru-Petrescu

Varietăți.

* Excel. Sa Preșăntul P. Archiep și Metropolitul Miron Romanul a sosit astăzi aici cu trenul de dinineață.

* (Necrol). Preotul nostru din Bogodaja (Alsó-Bogdajosz-falva) Tr. Sighișoarei, Moise Tolan, a repausat în 29 Iunie v. a. c. în al 46 an al vietii sale, lăsând în doliu și în cea mai mare miserie pe biata sa preuteasă și pe doi fii anume: Victor Tolan, care a terminat trei clase ale gimnaziului inf. din Cristuru sec., și Vicenție Tolan, III cl. reală din Odorheul sec.

Rămășițele pământesc ale defuncțului s'au aşedat după ritul nostru bis. în 1 Iulie v. în cimitirul bis. gr. or. din Bogodaja.

La înmormântare au participat ca preoți funcționari Părintele adm. protop. al Sighișoarei D. Voda Moldovan P. A. Onit, P. N. Doctor, P. Z. Ganea și G. Marian.

Cuvântul funebru rostit în limbă română de P. adm. protop. a fost un cuțremător și demn de toată laudă.

Suprindere nedescriabilă a produs însă între ascultătorii de diverse naționalități, chorul vocal, format de corpul învățătoresc delă cursul de limba maghiară din Cristur sub conducerea O. D. Preot Ludo. Chorul a intonat în mod foarte armonic cântăriile: „Plâng și mă tengușesc.” „Venitii fratrali și cele latice cântări rituale.

Mai întrig corporul învățătoresc român din Cristuri, Domnii Preoții unitari din Bogodaja și din Uj-Székely și popor foarte numeroș români și secui petrecu pe defunctul pană la mormînt...

Un astfel de conduct funebru pentru români din Secuimea de pe malul Târnavei și o adeverărată raritate.

* (Literatur unguri din Cluj). Cetățim în „Ellenzék” din Cluj delă 28 Iulie, 1882, Nr. 17. Sub conducerea metropolitului Miron Romanul și a episcopului gr. cat. Mefanu au călătorit toți episcopii și preoții gr. cat. din Transilvania la Hațeg, spre a primi pe principalele de coroană Rudolf.

* (Anul 1882 este bogat de tempestăți și oreane.) Comuna Radna (comitatul Arad) în anul acesta a fost cercetată de patru ori de evenimente elementare, suferind daune deosebit de grele. Cu finea lui Maiu grădina au nimicit jumătate din semănături și din vii. De trei dile încoace am avut ploi și vînturi grozave, mult au suferit pomii și bucatele din cruci (clăi). Azi noapte (27 Iuliu a. c. s. n.) au trăsuit în sură unu eco-

nom, carea a și ars. Proprietarii a durmit în podul ei; numai prin minune au scăpat de năaș și el.

r....

* Sub titlul Szász és roman Atyafák (cumeetrii săsi și români) librăria frăților Révay din Budapest deschide prenumerația la nesce descrieri și narări, descrierile sunt esite din ageră și deprensă peană a lui Alecsandru Thot sunt luate din viață poporului german și român. Prețul unui exemplar este de 2 fl.

Atrageam atenția publicului competent asupra acestei cărți, căci tare ni și frică de dragostea literător maghiari.

„Scoala Practică“ Nr. 4 pro Iuliu conține:

Plan de lecțiiuni pentru scoale elementare românesci, întregit pe 30 de septembri. — Grădina scoalei lecțiiuni practice din învățămentul intuitiv; lecțiiuni de 4-a: Prunul. — Tractarea Abedarului de V. Petri. — Examenul de vară dela scoala normală din Năsăud. — Ortografia Academiei române. — Posta redacțiunei. — Prenumerării se mai primesc, pentru cei lipsiți cu favorul de a respunde costul abonamentului în 3 rate de 1 fl., dar anticipando.

Loterie.

Sâmbătă în 29 Iulie 1882.

Viena: 11 41 14 21 45
Timișoara: 51 78 53 31 82

Telegrame.

(serviciul particular al „Telegr. Roman“)

Hațeg, 31 Iulie n. Eri 12 ½ ore sosind Altețele lor la gara Hațeg fură binevenite de comite suprem Pogány. Aci se prezintă Metropolitul Romanul cu episcopul Mețian, episcopii Mihaly și Lönhard. Multime mare de popor cu Banderi petrecu pe finalul oaspeți la Castel. La 2 ore fură primele corporații, între care și deputații Românilor. Crânerile, cel ortodox mai numeros, nu fură primești sub cuvânt că archeierei s'au prezentat deja la gară. Nemulțumire între Români pentru nețacul arangatorilor.

Deva, 31 Iulie. Principalele de co-

roană a sosit în 30 Iulie a. c. la Sântă-

Maria, a primit și deputația Românilor din comitat. Din partea conducețorului Dr. Petco a fost întâmpinat românesc. Principalele a respuns cu afabilitate: „Am venit la Dvoastră căteva dile, sper că voi petrece bine.“ Timpul a fost de tot frumos.